

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 29 februari 1940 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av mark från vissa kronoegendomar m. m.
(2:a avd.)

I en till riksdagen den 19 januari 1940 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 29, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—27:o.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet — i den mån ej därför redogöres nedan — hänvisa till statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkterna 1:o—15:o hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

1) att kronoegendomen 2 mantal Ekeby nr 1 och 2 i Börje socken av Uppsala län må med ett saluvärde av 40,000 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator W. Andersson, under villkor i övrigt, att egendomen överlåtes med tillträdes rätt den 14 mars 1940, att egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest egendomen förvärvas av Andersson, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan honom och kronan, med undantag av till äventyrs varande anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter, skola i och genom köpet anses vara reglerade, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

2) att kronoegendomen 1 $\frac{1}{2}$ mantal Västerby nr 4 och 5 i Läby socken av Uppsala län må med ett saluvärde av 56,700

kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn Axel Cederholm och under villkor i övrigt, att egendomen försäljes med tillträdes rätt för köpare räknat från den 14 mars 1940, att egendomen säljes i befintligt skick, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att köpare av egendomen skall vara skyldig att dels övertaga egendomen åvilande betalningsansvar för Kvarnbodamm—Ekebysjö vattenavledningsföretag, dels ock, därest kronan nödgas till egendomens arrendator utgiva ersättning för av denne å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, gottgöra kronan för vad kronan i sådant hänseende erlagt, att, därest Cederholm förvärvar egendomen, samtliga på arrendekontraktet om egendomen grundade rättsanspråk mellan honom och kronan med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendeavgifter och skatter skola i och genom försäljningen anses vara reglerade, att köpare av egendomen medgiver vattenfallsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan såsom ägare av strömfallsfastigheten Söderfors 1² i Älvkarleby socken av Uppsala län rätt att kostnadsfritt och för all framtid bibehålla vattenfallsstyrelsen tillhöriga, över egendomen framdragna elektriska ledningar samt att borttaga för ledningarna hinderliga och för ledningarnas säkerhet farliga träd och buskar, med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, att vattenfallsstyrelsens personal skall erhålla obehindrat tillträde till egendomen för ledningarnas tillsyn och underhåll samt reparation av desamma, därvid möjligen uppkommande skada skall ersättas av vattenfallsstyrelsen, att de träd och buskar, som fällas för ledningarnas bibehållande, skola tillhöra ägaren av den försålda egendomen och av denne tillvaratagas, att till säkerhet för nämnda rättigheter inteckning må meddelas i den försålda egendomen och att, innan sådan inteckning meddelats, ägaren av egendomen skall vara skyldig att vid överlåtelse av egendomen eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd och förbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll, samt att innehavare av andra över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

3) att ett utbyte av mark må äga rum mellan kronan och Tunabergs Trävaruaktiebolag under villkor,

att kronan till bolaget överlåter fastigheten Långbro 1¹² i Tunabergs socken av Södermanlands län,

att bolaget till kronan överlåter den del av fastigheten Häradstorp 2¹ i Tunabergs socken av Södermanlands län, vilken finnes angiven å en i statsrådsprotokollet omnämnd, av F. Carlbom år 1937 upprättad karta,

att bolaget för det högre uppskattningsvärdet av kronans bytesområde till kronan erlägger ett kontant belopp av 3,400 kronor, vilket belopp av bolaget skall inbetalas till domänstyrelsen vid bytesavtalets underskrivande,

att kronan ombesörjer och bekostar avstyckning av bolagets bytesområde för sammanläggning med den kronans fastighet, med vilket det skall brukas,

att tillträdet sker å dagen för bytesavtalets upprättande,

att områdena överlåtas i befintligt skick,

att å bolagets bytesområde befintliga båthus, motorhus och timmerslip icke ingå i bytet och skola av bolaget ha bortförts inom ett år efter bytesavtalets upprättande,

att kronan och bolaget förbinda sig att intill tillträdesdagen ej avverka skog å respektive områden,

att kronans bytesområde lämnas fritt från alla gravationer,

att bolagets bytesområde lämnas fritt från gravationer med undantag av den inteckning, som beviljats den 30 augusti 1922 under § 138 i bolaget tillhöriga $\frac{1}{8}$ mantal Häradstorp 2¹ m. fl. fastigheter för servitut och nyttjanderättsförmåner enligt köpekontrakt den 4 maj 1917 och den 28 augusti 1922 av Näfvekvärns bruks aktiebolag till Näfvekvärns Gjuteriaktiebolag, i vad avser rätt till dämning,

att upplåtelser och utfästelser, vilka röra områdena och som äro gällande vid tillträdesdagen, skola respekteras av den tillträdande parten och att å områdena för tiden efter tillträdesdagen belöpande avgälder för sagda upplåtelser och utfästelser skola tillfalla denne,

att kronan och bolaget å ömse sidor svara för alla å respektive bytesområde intill tillträdesdagen belöpande utskylder och besvär,

samt att kronan och bolaget var för sig bestrida kostnaderna för lagfart å de områden, som vid bytet tillfalla dem;

4) att kronoegendomen Duvedal nr 1 litt. A, motsvarande de i en av distriktslantmätaren A. Hallander den 27 februari 1928 upprättad beskrivning över avstyckning från fastigheten Duvedal 1⁶⁹ med litt. A 1 och A 2 utmärkta skiftena om

tillhopa 7.0878 hektar, i Motala socken av Östergötlands län må försälas till Motala landskommun för 76,200 kronor samt under villkor i övrigt, *att* egendomen må tillträdas den 14 mars 1940 i då befintligt skick, *att* köpeskillingen för egendomen erlagges kontant vid tillträdet till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev å egendomen, *att* endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, *att* kommunen genom köpet inträder i de rättigheter och skyldigheter, kronan kan äga till vederbörande nyttjanderättshavare å egendomen, varvid nyttjanderättshavaren icke skall äga rätt till option vid eventuell förnyad utarrendering, *att* kommunen, därest nyttjanderättshavaren så påfordrar, skall vara skyldig inlösa en denne tillhörig elektrisk anläggning å egendomen till skäligt pris, vilket i brist på överenskommelse skall bestämmas av skiljemän såsom i 2 kap. 8 § lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom är stadgat för där avsett fall, *att* kommunen ansvarar för på egendomen efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, *att* kommunen ensam skall vidkännas kostnaderna för lagfart å fånet och andra med köpet förenade utgifter, *att* kommunen såsom blivande ägare av egendomen medgiver vattenfallsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan såsom ägare av strömsfallsfastigheten Ekenäs 2^a i Vinnerstads socken rätt att kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över egendomen framdragen högspänningsledning och att borttaga för ledningen hinderliga och för ledningens säkerhet farliga träd och buskar, med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, *att* vattenfallsstyrelsens personal skall erhålla obehindrat tillträde till egendomen för ledningens tillsyn och underhåll samt reparation av densamma, därvid möjligen uppkommande skada skall ersättas av vattenfallsstyrelsen, *att* de träd och buskar, som fällas för ledningens bibehållande, skola fortfarande tillhöra kommunen och av denna tillvaratagas, *samt att* till säkerhet för nämnda rättigheter inteckning må meddelas i egendomen och att, innan sådan inteckning meddelats, kommunen skall vara skyldig att vid överlåtelse av egendomen eller del därav göra förbehåll om rättigheternas bestånd och förbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll;

5) att kronoegendomen 1 mantal Gustad Norrgård 5^a i Västingstads socken av Östergötlands län må med ett saluvärde av 51,200 kronor försälas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egen-

domens arrendator Martin Fredrik Andersson samt under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdesrätt den 14 mars 1940, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest Andersson kommer att förvärva egendomen, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan honom och kronan med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendavgälder och skatter skola genom köpet anses vara reglerade, att, därest egendomen kommer att förvärfvas av annan än Andersson samt kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen utförd elektrisk anläggning eller verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, egendomens köpare skall vara skyldig gottgöra kronan, vad kronan i sådant hänseende utgivit till arrendatorn, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående å egendomen och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

6) att kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Herrestad nr 10 i Herrestads socken av Östergötlands län må enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas i två lotter, nämligen dels huvudgårdslotten Herrestad 10¹ med ett saluvärde av 37,500 kronor och med hembuds rätt jämlikt 9 § första stycket i förordningen för egendomens nuvarande arrendator Ernst Eriksson, dels ock styckningslotten Herrestad 10² med ett saluvärde av 15,880 kronor och med hembuds rätt jämlikt 11 § i förordningen för lägenhetsägaren Oskar Erik Karlsson, Åsberga mosse, Arneberga; skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas,

beträffande huvudgårdslotten, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest Eriksson kommer att förvärva lotten, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan honom och kronan avseende lotten, med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendavgälder och skatter för hela egendomen, skola i och genom försäljningen anses vara reglerade, att, för den händelse lotten kommer att förvärfvas av annan än Eriksson samt kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen utförd elektrisk anläggning samt verkställd höstplöjning, trädesbered-

ning och sådd, lottens köpare skall vara pliktig gottgöra kronan, vad kronan i sådant hänseende utgivit,

beträffande styckningslotten, att köparen skall vara pliktig gälda vad kronan eventuellt kan få komma att utgiva till egendomens arrendator för höstplöjning, trädesberedning och sådd å lotten, samt

beträffande båda lotterna, att lotterna försäljas i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1940, att köparna såsom ägare av de försålda lotterna medgiva vattenfallsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan såsom ägare av strömfallsfastigheten Ekenäs 2² i Vinnerstads socken rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla över egendomen framdragna högspänningsledningar, dels borttaga för ledningarna hinderliga och för ledningarnas säkerhet farliga träd och buskar med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, dels ock för vattenfallsstyrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till den försålda egendomen för ledningarnas tillsyn och underhåll samt reparation av desamma, därvid möjligen uppkommande skada skall ersättas av vattenfallsstyrelsen, att de träd och buskar, som fällas för ledningarnas bibehållande, skola tillhöra ägarna av de försålda lotterna och må tillvaratagas av dem, att till säkerhet för nämnda rättigheter inteckning må meddelas i de försålda lotterna, samt att, innan sådan inteckning meddelats, ägarna av de försålda lotterna äro skyldiga att vid överlåtelse av lotterna eller del därav alltid göra förbehåll om beståndet av rättigheterna och förbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll;

7) att av kronoparken Karlsby i Kristbergs socken lägenheten Karlsby 3²⁴ (Karlsby handelslägenhet) må med ett saluvärde av 15,000 kronor, därav 19 kronor 69 öre utgöra förskotterad avstyckningskostnad, försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för arrendatorn Adolf Fredrik Andersson;

skolande såsom villkor för försäljningen gälla, *dels*, där-
est Andersson begagnar sig av hembuds rätten, att han äger tillträda lägenheten den 14 mars 1940, därvid det rörande lägenheten nu gällande arrendeavtalet skall upphöra att gälla, samt att varken kronan eller Andersson äger framställa fordringsanspråk gent emot varandra på grund av nämnda avtal, med undantag dock för tilläventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter för lägenheten, *dels*, därest försäljning sker till annan köpare, att lägenheten må tillträdas den 1 april 1941,

delsock att lägenheten överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, *att* i försäljningen ingå endast kronan tillhöriga, å lägenheten befintliga byggnader och anläggningar, *att* köparen ställer sig till efterrättelse såväl de föreskrifter, som kunna komma att av länsstyrelsen fastställas att gälla för lägenhetens bebyggande, som de anvisningar och föreskrifter, vilka av stamfastighetens ägare kunna komma att bli utfärdade beträffande nyttjanderätten till inom styckningsplanen upptagna områden för torg och parkändamål, *att* köparen förbinder sig att ensam bekosta uppförande och underhåll av det stängsel kring lägenheten, som kan bli erforderligt, *samt att* ägaren av lägenheten skall vara skyldig att såväl vinter- som sommarhalvåret svara för underhållet av hälften av lägenheten angränsande gata ävensom av tillstötande öppen plats längs lägenhetens gräns till så stor del, som motsvarar halv gatubredd;

8) att kronoegendomen 1 mantal Marstad nr 8 i Bjälbo socken av Östergötlands län må med ett saluvärde av 61,100 kronor försälas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn av egendomen, Åke Harald Andersson, samt under villkor i övrigt, *att* egendomen överlåtes med tillträdes rätt den 14 mars 1940, *att* egendomen försälas i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, *att* endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, *att*, därest Andersson kommer att förvärva egendomen, samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan honom och kronan med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter skola i och genom köpet anses vara reglerade, *att*, för den händelse egendomen kommer att förvärfvas av annan än Andersson samt kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för av denne å egendomen utförd elektrisk anläggning eller verkställd höstplöjning, trädesberedning och sådd, egendomens köpare skall vara pliktig att gottgöra kronan, vad kronan i sådant hänseende erlagt, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

9) att av kronoparken Rejmyre i Skedevids socken av Östergötlands län följande lotter må försälas enligt förord-

ningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., nämligen

lotten *Bremyra 1³* (*Bremyre pensionat*) med ett saluvärde av 12,600 kronor, därav 114 kronor 45 öre utgöra förskotterad avstyckningskostnad, med hembuds rätt jämlikt 10 § i förordningen för Per Lorentz Eriksson, samt lotten *Bremyra 1⁴* (*Bremyre gård*) med ett saluvärde av 34,000 kronor, därav 1,267 kronor 70 öre utgöra förskotterad avstyckningskostnad, med hembuds rätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Sven Vallentin Janzon;

skolande vid försäljningarna i övrigt iakttagas beträffande båda lotterna, att desamma överlåtas i befintligt skick, med tillträdes rätt för köpare den 14 mars 1940, att i köpen ingå endast de å lotterna befintliga byggnader och anläggningar, vilka tillhöra kronan, samt att köparna av lotterna i sådan egenskap respektera de rättigheter beträffande lotterna, som upplåtits dels genom kontrakt den 24 februari 1930, varigenom rätt till jakt och fiske m. m. å bland annat fastigheten *Bremyra 1¹* utarrenderats till Carl Lagercrantz, dels ock genom kontrakt den 14 november 1931 mellan kronan och *Rejmyre Bruks Aktiebolag* angående inköp för kronans räkning av vissa fastigheter, varigenom kronan medgivit bolaget rätt att bibehålla å fastigheterna befintliga elektriska ledningar med tillhörande stolpplatser, transformatorhus och övriga anläggningar m. m., vilken rätt bolaget genom avtal den 17 juli 1933 överlåtit å *Rejmyre Elektriska Distributionsförening u. p. a.*, beträffande lotten *Bremyra 1³*, att köpare av lotten medgives rätt att intill den 1 januari 1942 avgiftsfritt för husbehov nyttja en å lotten *Bremyra 1⁴* inom ägofigur nr 157 enligt avstyckningskartan belägen brunn, samt att köparen är skyldig att ensam bekosta uppförande och underhåll av stängsel i rågången mellan lotten och kronoparken, ävensom, beträffande lotten *Bremyra 1⁴*, att, därest arrendatorn Janzon begagnar sig av hembuds rätten, kronan och Janzon icke skola äga framställa fordringsanspråk gentemot varandra på grund av gällande arrendeavtal rörande *Bremyre gård*, dock med undantag beträffande eventuellt oguldna arrendavgifter och skatter, att köpare av lotten är skyldig tåla skada och intrång, som förorsakas densamma genom dels ägaren av lotten *Bremyra 1³* medgiven rätt att intill den 1 januari 1942 avgiftsfritt för husbehov nyttja en å lotten inom ägofigur nr 157 enligt den i statsrådsprotokollet omnämnda avstyckningskartan belägen brunn, och dels över lotten framdragna, telegrafverket samt abonnenter vid *Bremyre* och

Magnehults gårdar gemensamt tillhöriga telefonledningar, att kronan såsom ägare av stamfastigheten Bremyra 1¹ förbehåller sig rätt till fri och obehindrad utfart för all framtid å den över lotten ledande vägen, motsvarande ägofigu-rerna nr 243 och 260 enligt avstyckningskartan, att lot-tens ägare förbinder sig att icke å nämnda väg uppföra grindar eller andra anordningar, vilka kunna hindra trafiken, samt att kronan äger att till beståndet av sagda utfästelser angående rätt till väg erhålla inteckning i lotten;

10) att — sedan ett å en över kronoegendomen Strand 1¹ med Gisselbo 1¹ i Skärstads socken av Jönköpings län år 1933 av extra lantmätaren H. Segerpalm upprättad karta med blå krita utmärkt område, med undantag av därinom belägen järnvägsmark, blivit från egendomen avstyckat med en areal av omkring 6,500 kvadratmeter — samma område må för-säljas till fabrikören J. A. Jonsson, Gisebo, för en köpeskil-ling av 4,875 kronor samt under villkor i övrigt, att områ-det överlättes i befintligt skick, att området må tillträdas den den 14 mars 1940, att området vid avstyckningen förbehål-les rätt till erforderlig utfartsväg, att, därest köpeskillingen för området icke erlägges kontant å tillträdesdagen, köpa-ren må gälda denna på sätt i 21 § och 22 § B) i förordning-en den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. stadgas, samt att i övrigt vid för-säljningen bestämmelserna i samma förordning i tillämp-liga delar skola lända till efterrättelse;

11) att den avgäld till kronan, som åvilar kvarnlägenheten Bondemöllan med tillhörande jord av hemmanet Häggenäs nr 6 i Fulltofta socken av Malmöhus län, må upphöra att utgå, sedan ägare av kvarnlägenheten för kronans räkning till domänstyrelsen inbetalt ett belopp av 4,551 kronor 75 öre;

12) att kronoegendomen $\frac{1}{4}$ mantal Stora Råby nr 20 litt. B i Stora Råby socken av Malmöhus län må med ett saluvärde av 34,200 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av krono-egendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator, Per Perssons stärbhusdelägare, under villkor i övrigt, att egendomen må tillträdas ome-delbart, då gällande arrendekontrakt skall upphöra att gälla, att köparen skall erlägga vad av arrendeavgiften be-löper å tiden från den 14 mars det år tillträdet äger rum till tillträdesdagen, att varken köparen eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet med undantag för tilläventyrs

oguldna arrendeavgifter och skatter, *att* egendomen försäljes i befintligt skick, *att* endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och desamma nyttja utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

13) *att* kronoegendomen 1 mantal Västra Vemmenhög nr 16 i Västra Vemmenhögs socken av Malmöhus län må med ett saluvärde av 56,800 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt för egendomens arrendator, Harald Hansson, under villkor i övrigt *att* egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdes rätt omedelbart, *att* endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *att* Hansson för tiden efter den 14 mars 1940 till tillträdesdagen skall erlagga arrende, motsvarande ränta efter 4 procent å köpeskillingen för denna tid, *att* varken Hansson eller kronan skall äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av det för egendomen gällande arrendekontraktet med undantag för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar och anslutningskontakter förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och desamma nyttja utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

14) *att* kronoegendomen Syllinge nr 5 i Veddige socken av Hallands län skall med ett saluvärde av 40,900 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för Julius Hansson, under villkor i övrigt *att* egendomen må tillträdas den 14 mars 1940, *att*, därest tillträdet sker senare, köparen skall erlagga 4 procent ränta å köpeskillingen från nämnda dag till tillträdesdagen, *att* egendomen försäljes i befintligt skick, *att* endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *att* Hansson och kronan icke skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet, dock med undantag för tilläventyrs oguld-

na arrendeavgifter och skatter, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och desamma nyttja utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

15) att kronoegendomen 1 mantal Vegestorp nr 4 i Kareby socken av Göteborgs och Bohus län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 36,500 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens arrendator, Alban Pettersson, under villkor i övrigt *att* egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdes rätt den 14 mars 1941, *att* endast kronan tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *att* köparen skall gälda annuiteterna å egendomen åvilande odlings- och avdikningslån, *att* ägarna av de från egendomen försålda lägenheterna Kohagstorpet och Mossetorpet förbehållas rätt till utfartsväg över egendomen, *att* Pettersson och kronan icke skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet med undantag för tilläventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

16) Kungl. Maj:ts förslag under punkt 16:o innebär bemyndigande till försäljning av kronoegendomen 1 mantal Välan nr 1 i Romelanda socken av Göteborgs och Bohus län.

Ifrågavarande kronoegendom är utarrenderad till den 14 mars 1956 mot ett årligt arrende av 15 hektoliter vete, 34 hektoliter havre och 83.5 kilogram smör att lösas med penningar efter senast för länet fastställda pris enligt litt. A i markegångstaxan, dels ock därutöver 575 kronor. För arrendeåret 14 mars 1938—14 mars 1939 utgick arrendet med 1,290 kronor 65 öre.

Sedan egendomens arrendator Nisella J. Rasmusson — i samband med att vissa byggnadsarbeten å egendomen ifrågasatts till genomförande — hos domänstyrelsen anhållit att få inköpa egendomen för en köpeskilling av 25,000 kronor med tillträdes rätt räknat från den 14 mars 1938, har på styrelsens föranstaltande uppskattningsförrättning för egendomens saluvärdering hållits den 8 april 1938.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att egendomen åsatts ett taxeringsvärde av 42,600 kronor.

I instrumentet över nyssnämnda förrättning har uppskattningsnämnden anfört följande.

I sin skrivelse angående uppskattningsförrättning å egendomen hade domänstyrelsen förordnat, att särskilt värde skulle åsättas ett å densamma befintligt grustag. Nämnden hade emellertid ansett detta kunna underlätas, dels på grund av att så gott som hela grustäktområdet vore beväxt med skog och att lantmäteritekniskt hinder säkerligen mötte mot att få detta område avskilt från huvudgården, och dels med hänsyn till grusets relativt dåliga beskaffenhet och de svåra transportförhållandena; någon grustransport hade icke ägt rum från grusåsen — icke ens för egendomens behov — på grund av dess relativt svåråtkomliga belägenhet. Området hade värderats som skogsmark.

Egendomen saluvärderades till 35,700 kronor, varav 9,500 kronor för skogsmark med växande skog. Värderingen vore verkställd under förutsättning att egendomen överlätas i det skick, vari den på grund av bestämmelserna i nu om egendomen gällande arrendekontrakt skulle av arrendatorn överlätas.

Egendomens arrendator Nisella Rasmusson — som innehaft egendomen å arrende sedan år 1903 — och hennes man hade förklarat, att de icke vore köpare av egendomen till det av nämnden föreslagna värdet samt att de ansåge sig ej kunna betala högre pris än 30,000 kronor. Nämnden kunde ej tillstyrka antagande av detta anbud, utan ansåge för sin del — i likhet med kronojordstyckningssakkunniga, vilka förehaft frågan om egendomens disposition vid dess arrendeledighet den 14 mars 1936 — att egendomen borde bibehållas i statens hand, bland annat med hänsyn till ekonomibyggnadernas relativt goda beskaffenhet. Nytt boningshus med nödiga källarutrymmen borde emellertid snarast möjligt uppföras mot det att arrendatorn erlade skälig ränta å byggnadskostnaden.

Om försäljning av egendomen likväl skulle ske, borde förbehåll göras om rätt för ägaren av de över egendomen framdragna elektriska ledningarna att hava dessa kvarstående. Vidare borde egendomen ansvara för gäldande av de å densamma belöpande annuiteterna å beviljat lån från statens avdikningslånefond för torrlägningsföretaget Hög—Råstock samt för dikets framtida underhåll. Nämnden funne ej skäl föreslå föreskrivande av särskilda försäljningsvillkor samt återköpsrätt. Skulle föreskrifter härom likväl anses böra ifrågakomma, borde det föreslagna saluvärdet nedsättas med 15 procent.

Jägmästaren i Uddevalla revir har i avgivet yttrande, i vilket överjägmästaren instämt, avstyrkt egendomens försäljning till det av arrendatorn föreslagna priset och framhållit, att egendomens saluvärde syntes närmare överensstämma med taxeringsvärdet 42,600 kronor än det av uppskattningsnämnden föreslagna saluvärdet av 35,700 kronor. Beträffande grusförekomsten kunde intet uttalande göras utan undersökning av sakkunnig. Vägen Heljeröds brygga—Kungälv syntes i sinom tid bliva intagen till allmänt underhåll; arbetslöshetskommittén i Romelanda hade år 1936 gjort framställning härom. Därest denna väg, som för närvarande vore svårtrafikabel, bleve istandsatt, komme utan tvivel grus- och sandförekomsten att få ett ej obetydligt värde. Grus och sand syntes förekomma över hela egendomen fastän till största delen dolda av lerlager och andra jordlager. Det skulle ställa sig mycket svårt att avsätta visst område, där de bästa grus- och sandlagren funnos.

Härefter har domänintendenten till domänstyrelsen överlämnat en skriftlig förklaring från *arrendatorn Nisella Rasmusson*, att hon önskade förvärva egendomen för 35,000 kronor.

Domänintendenten har tillstyrkt egendomens försäljning till *arrendatorn* för detta pris.

I skrivelse den 19 augusti 1939 har *domänstyrelsen* underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid anført, att styrelsen icke hade något att erinra mot att *arrendatorns* ansökning att få förvärva egendomen bifölles. Det erbjudna beloppet, 35,000 kronor, understeg visserligen *taxeringsvärdet*, men med hänsyn till de förestående nybyggnadskostnaderna, vilka icke kunde beräknas lägre än 20,000 kronor, syntes det likväl vara förmånligt för kronan att försälja egendomen för det erbjudna priset, som på 700 kronor när uppginge till det av uppskattningsnämnden föreslagna *saluvärdet*.

Departementschefen har med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden ansett sig kunna biträda domänstyrelsens försäljningsförslag.

Utskottet har uppmärksammat, att vid den i ärendet hållna uppskattningsförrättningen det å egendomen befintliga grustaget icke, såsom domänstyrelsen avsett, blivit åsatt särskilt värde. Utskottet vill med anledning härav framhålla lämpligheten av att en nyttighet som den förevarande, därest den befinnes representera ett icke alltför obetydligt värde, uppskattas för sig och åsättes ett särskilt *saluvärde*. Emellertid har utskottet med hänsyn till omständigheterna i övrigt i föreliggande ärende icke funnit nämnda erinran böra utgöra hinder mot att ifrågavarande egendom försäljes på de villkor, som departementschefen föreslagit. Utskottet hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva,

att kronoegendomen 1 mantal Välan nr 1 i Romelanda socken av Göteborgs och Bohus län må försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för en köpeskilling av 35,000 kronor med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens *arrendator Nisella Rasmusson*, under villkor i övrigt, att egendomen må tillträdas omedelbart med skyldighet för köparen att till styrelsen inbetala vad av arrendeavgiften för arrendeåret den 14 mars 1939—den 14 mars 1940 med tillämpning av 1939 års markegångstaxa belöper å tiden från den 14 mars 1939 till tillträdesdagen, att egendomen försäljes i befintligt skick, att endast kronoegendomen tillhöriga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, att kronan och *arrendatorn* icke skola äga framställa ersättningsanspråk mot varandra på grund av arrendekontraktet, med undantag för till äventyrs oguldna arrendeavgifter och skatter, att köparen skall gälda annuiteterna å egendomen åvilande odlingslån för torrlägningsföretaget Hög—Råstock samt svara för framtida

underhåll av diken m. m., i vad belöper å egendomen, att telegrafstyrelsen förbehålles rätt att ha telegrafkabeln å linjen Göteborg—Mellerud framdragen över egendomen utan rätt för köparen till annan ersättning än av telegrafstyrelsen för skador, som förorsakas av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna, att köparen medgiver vattenfallsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan såsom ägare av strömfallsfastigheten stadsägan nr 630 + 645 + 646 + 647 + 691 + 695 + 696 + 697 + 698 + 699 + 1171 + 1172 i Trollhättans stad rätt att kostnadsfritt och för all framtid bibehålla den över egendomen framdragna högspänningsledningen samt borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar, med skyldighet för vattenfallsstyrelsen att ersätta därvid uppkommande skada och intrång, varjämte rörande ifrågavarande ledning skall iakttagas att vattenfallsstyrelsens personal skall erhålla obehindrat tillträde till den försålda fastigheten för ledningens tillsyn och underhåll samt reparation av densamma, därvid möjligen uppkommande skada skall ersättas av vattenfallsstyrelsen, och att de träd och buskar, som fällas för ledningens bibehållande, skola tillhöra ägaren av den försålda fastigheten och av denne tillvaratagas, att till säkerhet för nämnda rättigheter inteckning må meddelas i den försålda fastigheten och att, innan sådan inteckning meddelats, ägaren av den försålda fastigheten skall vara skyldig att vid överlåtelse av fastigheten eller del därav göra förbehåll om ifrågavarande rättigheters bestånd och förbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll, samt att innehavare av andra över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkterna 17:o—25:o hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

17) att kronoparken Ängås, omfattande fastigheterna ³⁶/₅₂ mantal Ängås 1⁵ i Västra Frölunda socken och stadsägan nr 4159 i Älvsborgs municipalsamhälle, allt av Göteborgs och Bohus län, må genom domänstyrelsens försorg försäljas till Göteborgs stad mot en köpeskilling av 47,500 kronor samt under följande villkor:

1:o. Fastigheterna, vilka av staden må tillträdas vid köpeavtalets underskrivande, överlåtas i befintligt skick med vad till desamma hör och lagligen kan tillvinnas.

2:o. För fastigheterna utgående skatter, utskylder och andra onera betalas i den mån de belöpa å tiden före tillträdesdagen av kronan men i övrigt av staden.

3:o. Staden är skyldig respektera Yngeredsfors Kraftaktiebolag enligt Kungl. Maj:ts resolution den 30 december 1938 medgivet tillstånd att över de försålda fastigheterna framdraga elektrisk ledning och å desamma uppföra stolptransformatorstation, dock att kronan för ifrågavarande upplåtelse eventuellt tillkommande ersättning skall tillfalla staden.

4:o. Staden är skyldig att, i den mån Ekebäcks vägkassa så påfordrar, respektera domänstyrelsens beslut den 4 april 1938, varigenom vägkassan medgivits tillstånd att på i beslutet angivna villkor iordningställa väg å viss sträckning över de försålda fastigheterna.

5:o. Staden är skyldig respektera ett den 16 februari 1931 upprättat kontrakt, varigenom visst åkerområde av de försålda fastigheterna — motsvarande ägofigurerna nr 33, 34 och 35 å en av distriktslantmätaren K. Rydén vid avstyckning år 1928 upprättad karta — utarrenderats till Hjalmar Börjesson för tiden till den 14 mars 1936, vilket kontrakt utsträckts att gälla till den 14 mars 1941.

6:o. Fastigheterna lämnas i övrigt fria från gravationer.

7:o. Alla kostnader för vinnande av lagfart å fånget, lagfartsstämpel däri inbegripen, betalas av staden ensam.

8:o. Under förutsättning att kronan med behörigt gravationsbevis styrkt, att fastigheterna icke besväras av några inteckningar, skall köpeskillingen å tillträdesdagen utbetalas till domänstyrelsen, som har att utfärda köpebrev å de försålda fastigheterna. Staden är därvid berättigad att avdraga beloppet av för fastigheterna utgående oguldna skatter, utskylder och andra onera, som belöpa å tiden före tillträdesdagen, med iakttagande därav, att skatter och utskylder, som avse år 1940 men debiteras efter tillträdesdagen, skola beräknas efter de å senast utfärdade debetsedlar upptagna belopp;

18) att av fastigheten Ed Västra 2¹ i Dals-Eds socken av Älvsborgs län, ett område om cirka 480 kvadratmeter, vilket finnes med röd kant närmare angivet å ett utdrag av en den 16 september 1937 fastställd karta över en del av fastigheten Ed Västra 2¹, må jämte därå befintliga, kronan till-

höriga byggnader och anläggningar avgiftsfritt överlåtas till Dalslands fornminnes- och hembygdsförbund under villkor, att området tillträdes vid upprättandet av överlåtelsehandling, som av domänstyrelsen utfärdas, att området överlåtes i befintligt skick, att förbundet svarar för alla å området efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, att förbundet är skyldigt dels ombesörja och bekosta avstyckning av området, dels ock tåla de jämkningar i områdets gränser och eljest, vilka kunna komma att bestämmas vid nämnda avstyckning, att förbundet äger rätt uppbära den ersättning för flyttning av den å området belägna byggnaden, som kan komma att utbetalas av vägstyrelsen, att förbundet ensamt vidkännes kostnaderna för lagfart och övriga med överlåtelsen förenade utgifter, att förbundet ställer sig till efterrättelse fastställd stadsplan och stadsplanebestämmelser samt byggnadsordning för Dals-Eds stadsplaneområde, samt att förbundet förbinder sig att ej verkställa reparationer och förändringar å den å området befintliga s. k. kronstugan utan föregående prövning av riksantikvariens och byggnadsstyrelsen och att ej överlåta området å annan än Kungl. Maj:t och kronan; skolandet, därest förbundet ej vidare önskar behålla området, så ock där förbundet upplöses eller befinnes brista i nödig omvårdnad om området eller byggnaden, kronan äga kostnadsfritt vinna detsamma åter;

19) att kronoegendomen 1 mantal Kvättack nr 6 i Näs socken av Skaraborgs län må försäljas till egendomens arrendator, Karl Eliasson, för en köpeskillning av 46,500 kronor samt under villkor i övrigt, att egendomen överlåtes med tillträdesrätt den 14 mars 1940, vid vilken tidpunkt det mellan Eliasson och kronan upprättade arrendekontraktet skall upphöra att gälla, att egendomen försäljes i det skick, vari densamma vid tillträdet befinnet sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att samtliga på arrendekontraktet grundade rättsanspråk mellan Eliasson och kronan, med undantag av till äventyrs förefintliga anspråk på oguldna arrendeavgifter och skatter, skola anses vara reglerade i och genom försäljningen, att köpeskillningen skall erläggas på sätt som föreskrives i 21 § och 22 § A i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., samt att i övrigt vid försäljningen av egendomen skola i tillämpliga delar iakttagas bestämmelserna i nämnda förordning;

20) att, sedan numera kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Näs nr 2 Hustru Britasgården och $\frac{1}{2}$ mantal Näs nr 3 Herr Persgården i Eggby socken av Skaraborgs län efter en den 24 september

1938 fastställd avstyckningsförrättning uppdelats i tre med litt. B, Ba och Bb betecknade lotter, vilka äro närmare angivna å en av distriktslantmätaren T. Hjertquist år 1937 över egendomen upprättad karta, följande två lotter må försäljas i befintligt skick med tillträdesrätt den 14 mars 1940, nämligen

dels salulotten litt. B (huvudgårdslotten) om 56.71 hektar jämlikt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. mot ett saluvärde av 34,857 kronor, därav 357 kronor utgöra å lotten belöpande avstyckningskostnader, med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för egendomens nuvarande arrendator Josef Nilsson och under villkor i övrigt, *att* endast kronan tillhöriga å lotten befintliga byggnader och anläggningar ingå i försäljningen, *att* kronan och arrendatorn efter tillträdesdagen icke skola äga framställa ersättningsanspråk gentemot varandra på grund av det gällande arrendeavtalet med undantag dock för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter, *att* köparen av lotten ansvarar för å egendomen för tiden efter tillträdesdagen belöpande utgifter för torrlägningsföretag, *samt att* innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående samt nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur,

dels ock salulotten litt. Bb (Näsbadet 1^a) om 3.5870 hektar till Skara stad mot en köpeskilling av 5,023 kronor, därav 23 kronor utgöra å lotten belöpande avstyckningskostnader, under villkor i övrigt, *att* köpeskillingen vid tillträdet kontant erlägges till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev å lotten, *att* P. J. Jonsson och dennes hustru såsom innehavare av den å lotten befintliga lägenheten Lilla Klinten eller Nybygget förbehållas rätt att under sin livstid avgiftsfritt bruka och bebo lägenheten, *samt att* staden förbinder sig att utnyttja till salulotten hörande fiskerätt i sjön Skärvlången i samråd med Skärvlångens fiskevårdsförening eller, därest denna upphör, i samråd med övriga delägare i fisket i sjön;

21) *att* kronoegendomen 1 mantal Egeby nr 3 i Stora Mellösa socken av Örebro län må ett saluvärde av 56,100 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i förordningen för arrendatorn av egendomen August Persson, under villkor i övrigt, *att* egendomen överlåtes med tillträdesrätt för köparen den 14 mars

1940, att egendomen försäljes i det skick, vari den vid tillträdet befinner sig, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest ny allmän väg kommer att över egendomen framdragas före tillträdesdagen, egendomens köpare skall vara berättigad att uppbära den härför utgående ersättningen, att köparen skall vara skyldig övertaga betalningsansvar för egendomen åvilande lån från statens odlings- eller avdikningslånefond, att, därest egendomen förvärvas av annan än arrendatorn och kronan nödgas till denne utgiva ersättning för av honom å egendomen verkställd höstplöjning, trädesberedning och frösådd, köparen skall gottgöra kronan vad kronan i berört hänseende erlagt, att, därest arrendatorn Persson förvärvar egendomen, samtliga å arrendekontrakt om egendomen grundade rättsanspråk mellan honom och kronan med undantag av eventuella anspråk på oguldna arrendeavgälder och skatter, skola anses reglerade genom försäljningen, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och att nyttja desamma utan rätt för köpare till annan ersättning än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada som förorsakas å kreatur;

22) att kronoegendomen 1 $\frac{1}{2}$ mantal Härvesta nr 2 och 3 i Edsbergs socken av Örebro län må med ett saluvärde av 68,000 kronor försäljas enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. med hembuds rätt enligt 9 § i samma förordning för arrendatorn Axel Edlund och under villkor i övrigt, att egendomen försäljes i befintligt skick med tillträdesrätt den 14 mars 1940, att endast kronan tillhöriga hus och anläggningar ingå i försäljningen, att, därest Edlund förvärvar egendomen, samtliga på gällande arrendekontrakt grundade rättsanspråk mellan kronan och honom med undantag av eventuella anspråk på arrendeavgälder och skatter skola anses vara reglerade i och genom försäljningen, att, därest annan än Edlund förvärvar egendomen och kronan nödgas till arrendatorn utgiva ersättning för den å egendomen befintliga elektriska anläggningen ävensom för av arrendatorn å egendomen verkställd höstplöjning, trädesbruk och sådd, köparen skall vara skyldig gottgöra kronan för vad kronan i berörda hänseenden erlagt, samt att innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att ha ledningarna kvarstående och nyttja desamma utan rätt för köparen till annan ersättning

än av ledningarnas innehavare för skada till följd av förändring, reparation eller tillsyn av ledningarna ävensom för skada, som förorsakas å kreatur;

23) att av kronoparken Karlsdal i Karlskoga socken av Örebro län fastigheten Skråmmen 1²⁸ med undantag av ett område med en areal av omkring 3.3040 hektar, vilket område angivits med röda begränsningslinjer å en i statsrådsprotokollet omnämnd kopia av en av extra lantmätaren H. E. Lundström åren 1931 och 1932 upprättad karta, må med ett saluvärde av 56,000 kronor och med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1941 utbjudas till salu under hand enligt 15 § i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m.; skolande vid försäljningen i övrigt iakttagas, att egendomen överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, att i köpet ingå endast kronan tillhöriga, å egendomen befintliga byggnader och anläggningar, att i köpet icke ingå å egendomen befintliga inventarier, däribland mjölkmaskinläggning, att köparen är skyldig tåla skada och intrång, som förorsakas egendomen genom över densamma framdragna dels telegrafverket och Örebro elektriska aktiebolag tillhöriga telefonledningar, dels ock en domänverket tillhörig belysningsledning, att köparen respekterar ett den 25 april 1938 upprättat avtal, varigenom jakträtten å viss del av kronoparken Karlsdal utarrenderats för tiden till och med den 15 maj 1941, i vad nämnda kontrakt rör den försålda egendomen, att kronan ombesörjer och bekostar avstyckning av det område av fastigheten Skråmmen 1²⁸, som icke skall ingå i försäljningen, att, i den mån så erfordras, med berörda område följer rätt till utfart över styckningsfastigheten fram till allmän väg, samt att köparen är skyldig tåla de jämkningar i gränserna och eljest, vilka kunna komma att bestämmas vid nämnda avstyckning;

24) att av kronoparken Skinnskatteberg i Gunnilbo socken av Västmanlands län må enligt förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. försäljas dels fastigheterna Bockhammar 2², 2³ och 2⁴ såsom en lott med ett saluvärde av 53,000 kronor, därav 1,716 kronor 61 öre utgöra förskotterad avstyckningskostnad, med hembudsrätt jämlikt 9 § i förordningen för arrendatorn Ernst Herbert Eriksson, dels ock fastigheterna Bockhammar 2⁵ och 2⁷ med saluvärden av respektive 150 kronor och 300 kronor, därav för vardera lotten 65 kronor utgöra förskotterad avstyckningskostnad, med hembudsrätt jäm-

likt 10 § i förordningen för respektive Bockhammars missionsförening och Gunnilbo kommun;

skolande i övrigt för försäljningarna gälla följande villkor:

A. *Beträffande salulotten Bockhammar 2^s, 2^s och 2⁴:*

1:o. Lotten överlättes i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1940.

2:o. Därest arrendatorn Eriksson begagnar sig av hembudsrätten, skola kronan och arrendatorn icke äga framställa fordringsanspråk gent emot varandra på grund av det rörande egendomen Bockhammar gällande arrendeavtalet, med undantag dock för eventuellt oguldna arrendeavgifter och skatter för egendomen.

3:o. I försäljningen ingå kronan tillhöriga, å lotten befintliga byggnader och anläggningar, med undantag av telegrafverket tillhöriga stolpar och ledningsnät.

4:o. Lottens ägare skall tåla skada och intrång, som förorsakas lotten genom en över densamma framdragen, telegrafverket tillhörig telefonledning.

5:o. Lottens ägare förpliktas att beträffande den inom ägofigur nr 1 enligt en i statsrådsprotokollet omnämnd avstyckningskarta belägna byggnaden, kallad Ebba Brahes paviljong, med därtill ledande broar och dessas landfästen *dels* tåla de underhållsarbeten, som kunna komma att vidtagas av kronan, *dels ock* underlåta att vidtaga förändringar utan riksantikvarieämbetets tillstånd.

6:o. Kronan förbehålles såsom ägare av stamfastigheten Bockhammar 2¹ rätt att *dels* för kraftutvinning disponera över vattnet i Bockhammarsån och att därstädes företaga nödiga regleringsarbeten, med skyldighet för ägaren av lotten att tåla den skada och det intrång, som därav kan förorsakas lotten, *dels ock* såsom upplagsplatser för virke nyttja ett område om 1,200 kvadratmeter i sydöstra delen av ägofiguren nr 10 mot allmänna vägen Stjärnvik—Skinnskatteberg och ett område om 2,000 kvadratmeter i nordvästra delen av ägofigur nr 158 utmed enskilda vägen Trekanten—Bockhammar, allt på sätt särskilt markerats å avstyckningskartan.

7:o. Ägaren av lotten övertager de skyldigheter beträffande fri bostadsförmån m. m., som kronan iklätt sig gent emot följande personer, nämligen *dels* änkan Eda Jakobson, som medgivits rätt att under sin återstående livstid eller så länge hon det önskar åtnjuta förmånen av fri bostad om två rum och kök i den s. k. arbetarbostaden inom ägofigur nr 6 enligt avstyckningskartan jämte erforderliga utrymmen

i uthus och källare invid bostaden, ett mindre tomtområde med trädgårdsland däromkring, utfartsväg och erforderlig vedbrand å rot, och *dels* änkan Johanna Karolina Larsson, som tillförsäkrats att under sin återstående livstid eller, så länge hon det önskar, åtnjuta förmånen av fri bostad om ett rum (kök) i mangårdsbyggnaden vid Moren inom ägofigur nr 101 enligt avstyckningskartan jämte årligen 8 kubikmeter löst mått ved å rot och nyttja erforderliga utrymmen i uthusbyggnaden (vedbod och källare) jämte ett mindre potatisland.

8:o. I försäljningen ingå icke å lotten vid tillträdet eventuellt befintliga upphuggna skogsprodukter. Ägaren av nämnda skogsprodukter medgives rätt att under tiden till den 1 juli 1942 fritt avforsla desamma och nyttja erforderliga uppslagsplatser för dem.

9:o. Ägaren av stamfastigheten Bockhammar 2¹ förbehålles rätt att under tiden till den 14 mars 1951 *dels* fritt disponera ägofiguren nr 142 enligt avstyckningskartan jämte därinom belägna byggnader, *dels ock* hämta vatten i en omkring 60 meter sydväst om mangårdsbyggnaden vid Killinghammar inom ägofigur nr 143 enligt avstyckningskartan belägen källa och begagna för vattenhämtningen erforderlig väg.

10:o. Ägaren av lotten förbinder sig att under en tid av tio år från tillträdesdagen från en inom lotten befintlig kraftstation — i samma mån som ägaren själv tillgodogör sig kraft för belysnings- eller andra ändamål — till kronojägarbostället väster om Bockhammars gård leverera elektrisk kraft för belysningsändamål mot en avgift av 10 öre per kilowattimme, dock att detta villkor skall upphöra, därest kronojägarbostället genom andra anordningar beredes tillgång till elektrisk energi.

11:o. Ägaren av lotten skall respektera kontrakt *dels* av den 8 juni 1938, varigenom en lägenhet vid Moren uthyrts till Oskar Jansson för tiden till den 1 april 1940, *dels* av den 12 april 1938, varigenom en lägenhet, ävenledes vid Moren, uthyrts till Axel Larsson för tiden till den 1 april 1940, *dels ock* av den 20 mars 1935, varigenom ett rum i bagarstugan vid Killinghammar uthyrts till Svenska flottningsarbetareförbundets avdelning 138, Stjärnvik, för tiden till den 1 januari 1941.

B. *Beträffande lotten Bockhammar 2⁵:*

1:o. Lotten överlättes i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1940.

2:o. I försäljningen ingå icke å lotten befintliga, enskilda tillhöriga byggnader och anläggningar eller å densamma befintliga, telegrafverket tillhöriga stolpar och ledningsnät eller en domänverket tillhörig källare.

3:o. Kronan förbehålles såsom ägare av fastigheten Bockhammar 2⁶ rätt att under en tid av fem år från tillträdesdagen ha nämnda källare kvarstående å dess nuvarande plats och nyttja för dess användning erforderlig väg.

4:o. Lottens ägare skall tåla skada och intrång, som förorsakas lotten genom en över densamma framdragen, telegrafverket tillhörig telefonledning.

5:o. Ägaren av lotten skall ensam svara för uppförande och underhåll av den hägnad kring lotten, som kan bli erforderlig.

6:o. I köpekontraktet skall intagas erinran om vad föreningen har att iakttaga för att erhålla tillstånd att förvärva lotten.

C. *Beträffande lotten Bockhammar 2⁷:*

1:o. Lotten överlåtes i befintligt skick med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1940.

2:o. I försäljningen ingå icke å lotten befintliga byggnader och anläggningar.

3:o. Kronan förbehålles såsom ägare av stamfastigheten Bockhammar 2¹ rätt att för kraftutvinning disponera över vattnet i Bockhammarsån och att därstädes företaga nödiga regleringsarbeten, med skyldighet för ägaren av lotten att tåla den skada och det intrång, som därav kan förorsakas densamma, dock att ägaren av lotten äger att i samma utsträckning som hittills disponera för badhuset erforderligt vatten.

4:o. Ägaren av lotten skall ensam svara för uppförande och underhåll av den hägnad kring densamma, som kan bli erforderlig;

25) att av kronoparken Skinnskatteberg i Skinnskattebergs socken av Västmanlands län ett område, vilket finnes närmare angivet å en i ärendet företedd kopia av en av extra lantmätaren T. Löfgren år 1936 upprättad karta och som omfattar fastigheten Emthyttan 4¹⁴ med en areal av 0.1365 hektar och omkring 0.175 hektar av fastigheten Emthyttan 4¹, eller tillsammans omkring 0.3115 hektar, må jämte en å fastigheten Emthyttan 4¹² belägen kvarnbyggnad och inom densamma befintliga, kronan tillhöriga fasta och lösa inventarier enligt upprättad inventarieförteckning försäljas till

mjöl'naren Edvin Karlsson för en saluvärdet motsvarande köpeskillning av 6,600 kronor, därav 50 kronor utgöra förskotterad kostnad för avstyckning av fastigheten Emthytan 4¹⁴, samt under villkor i övrigt, att området jämte kvarnbyggnaden och inventarierna tillträdas i befintligt skick vid köpets avslutande, då köpeskillningen kontant erlägges till länsstyrelsen i länet, som har att utfärda köpebrev, att i köpet av kvarnbyggnaden icke ingår ett kronan tillhörigt, å fastigheten Emthytan 4¹² befintligt transformatorhus med tillhörande inventarier, att kvarnbyggnaden skall vara från kvarntomten avförsd senast den 1 juli 1942, att köparen omedelbart efter kvarnens avförsling iordningställer kvarntomten i skick, som kan av vederbörande jägmästare godtagas, att köparen omedelbart efter köpets avslutande ombesörjer avstyckning av det i köpet ingående området av fastigheten Emthytan 4¹ för sammanläggning med fastigheten Emthytan 4¹⁴, att köparen är skyldig tåla de jämkningar i det försålda områdets areal, gränser och eljest, vilka kunna komma att bestämmas vid nämnda avstyckning, att kostnaderna för avstyckning, lagfart och övriga med köpet förenade utgifter skola bestridas av köparen, att det rörande lägenheten Skinnskattebergs kvarn nu gällande arrendekontraktet skall upphöra att gälla den 1 januari 1941, samt att köparen och framtida ägare av området skola vara skyldiga att tåla skada och intrång, som förorsakas området genom dels en över detsamma framdragen domänverket tillhörig elektrisk ledning, dels ock dämning av sjön Övre Vettern till nu medgiven höjd.

26) Kungl. Maj:ts förslag under punkt 26:o innebär bemyndigande för Kungl. Maj:t att försälja de delar av kronan tillhöriga stadsägorna nr 887, 888 och 891 i Västerås stad, till vilkas avyttrande riksdagen icke tidigare lämnat sitt medgivande.

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under punkt 27:o hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

27) att kronoparken Limön, omfattande stadsägan 275 + 276 + 277 + 278 + 279 + 280 + 281 + 282 + 283 + 284 + 285 + 286 + 287 med därtill hörande holmar och skär jämte vattenområden, allt inom Gävle stad i Gävleborgs län, må

försäljas till staden mot en köpeskillning av 80,000 kronor under villkor i övrigt, *att* kronoparken tillträdes vid köpets avslutande, då köpeskillningen kontant erlägges till länsstyrelsen, som har att utfärda köpebrev å kronoparken, *att* kronoparken överlåtes i det skick, vari den vid tillträdet befinnes, *att* i köpet ej ingå å kronoparken befintliga, enskilda tillhöriga byggnader och anläggningar, *att* staden genom köpet inträder i de rättigheter och skyldigheter, Kungl. Maj:t och kronan äger i förhållande till vederbörande nyttjanderättshavare å kronoparken, *att* staden svarar för alla på kronoparken efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, *att* staden skall ensam vidkännas kostnaderna för lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter, *att* i köpet ej ingå å kronoparken utstämplad skog och upphuggna virkesprodukter, *att* sagda skog och virkesprodukter må avgiftsfritt kvarvara å kronoparken intill ett år efter tillträdesdagen, under vilken tid ägaren av desamma jämväl äger avgiftsfritt disponera erforderliga upplagsplatser och utfartsvägar ävensom båtbygga för utfraktning, *samt att* köparen är skyldig tåla skada och intrång, som förorsakas kronoparken genom överdensamma framdragen, telegrafverket tillhörig elektrisk ledning.

Stockholm den 29 februari 1940.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 10.